

Marknad
Ulrika Formgren

2013-12-19

MINNESANTECKNINGAR

Elmarknadsrådets möte 2013-11-26

Närvarande

Jens Marquardt, AGA
Jonas Almquist, Bergen Energi
Stefan Braun, Bixia
Martin Brink, DinEL
Mia Hansson, Energi Försäljning Sverige
Torbjörn Forsberg, EON Energy Trading
Mikael Heikkilä, Fortum
Stig Åhman, Nord Pool Spot
Magnus Thorstensson, Svensk Energi
Lars Johansson, Trafikverket
Daniel Nordgren, Vattenfall AB

Ulla Sandborgh, Svenska Kraftnät, ordförande
Ulrika Formgren, Svenska Kraftnät, sekreterare
Jenny Fridström, Svenska Kraftnät
Tania Pinzon, Svenska Kraftnät
Carolina Tengqvist, Svenska Kraftnät (punkt 2)
Erik Forsén, Svenska Kraftnät (punkt 3)
Peter Helsing, Svenska Kraftnät (punkt 5)
Fredrik Wik, Svenska Kraftnät (punkt 6)
Christina Simón, Svenska Kraftnät (punkt 6)
Mirela Mustafic, Svenska Kraftnät (punkt 7)
Per Wikström, Svenska Kraftnät (punkt 7)

SVENSKA KRAFTNÄT

BOX 1200
172 24 SUNDBYBERG
STUREGATAN 1

WWW.SVK.SE
REGISTRATOR@SVK.SE

TEL 08 475 80 00
FAX 08 475 89 50

Frånvarande

Kaj Forsberg, Energimarknadsinspektionen

Johan Schönström, BillerudKorsnäs

Jan Karlsson, Vattenfall Eldistribution

1 Dagordningen fastställs

Ulla konstaterade att två övriga frågor som anmälts vid förra mötet kommer att tas upp under mötet – Peter Helsing från Beredskap kommer och presenterar de nya beredskapsreglerna, och under punkten övriga frågor kommer Mirela Mustafic från Marknadsstöd och berättar om hanteringen av systemet Cesar.

Martin Brink från DinEl hade i förväg anmält en fråga om informationsspridningen vid nätavbrott. Denna tas upp under punkten övriga frågor. Efter utskick av agendan har en fråga inkommit från Magnus Torstensson, gällande innehåll i de veckorapporter över handelskapaciteter som Svenska Kraftnät publicerar. Frågan har adderats till dagordningens övriga punkter.

Magnus Torstensson har även anmält intresse att få klarhet i betydelsen av en s.k. interrimslösning inom NBS. Tania svarade direkt på frågan genom att förtydliga att begreppet interrimslösning har använts, men att det mer precist handlar om att Svenska Kraftnät kommer att fortsätta att hantera kvarkraftsavräkningen under en period, osäkert hur lång. Orsaken är att man menar att det inte är rätt att lägga detta arbete samt kostnader på nätägarna i nuläget då det råder osäkerhet om en eventuell så kallad HUB skulle kunna överta uppgiften framöver och på så sätt avlasta nätägarna.

Magnus Torstensson hade också efterfrågat information om Energinet.dk:s beslut att lansera PTR i Danmark. Frågan tas upp under Europaavsnittet.

Dagordningen fastställdes.

2 Transparensförordningen

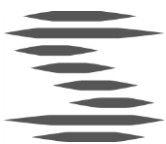
Carolina Tengqvist presenterade transparensförordningen som trädde i kraft i juli 2013 (se bilaga 1). Carolina berättade att förordningen föregåtts av harmoniserande initiativ, men att det slutligen resulterat i en bindande förordning. De krav som specificeras i förordningen för primärägaren till uppgifterna gäller 18 månader från ikraftträdandet. ENTSO-E ska inrätta en central plattform (EMFIP) för publicering av transparensuppgifter, vilken ska vara i drift den 5 januari 2015.

ENTSO-E ska utarbeta en manual för bland annat standardisering av datakommunikation och klassificering av produktionstyper. Ett utkast av denna har precis överlämnats till ACER som inom två månader ska lämna ett yttrande. I förordningen ställs det krav på ENTSO-E, TSO:er, s.k. uppgiftstillhandahållare (om ej TSO:n), primärägare (av uppgifter) samt de nationella tillsynsmyndigheterna. Primärägaren av information ska lämna uppgifter till TSO:n (eller den som utsetts till att vara uppgiftstillhandahållare) som sedan skickar data i aggregerad form till den centrala plattformen. Innan manualen är fastställd finns osäkerhet kring detaljer.

De nordiska TSO:erna avser att godkänna NPS som uppgiftstillhandahållare för vissa uppgifter, som då kommer att utveckla hanteringen enligt kraven i förordning och manual. Kravet på uppgiftslämning är större än det som omfattas av UMM idag. Carolina redovisade exempel på uppgifter som ska lämnas enligt förordningen, och på frågan om omfattningen svarade Rebecca Nilsson (som deltagit i Svenska Kraftnäts interna arbete) att man gjort bedömningen att det, för primärägarna, inte är så mycket tillkommande krav på uppgifter jämfört med det som lämnas idag. Hos Svenska Kraftnät kommer vissa system att behöva utvecklas. Carolina konstaterade att ett tillkommande krav är produktion per produktionstyp, d v s bränsle (se Manual of Procedure, tabell på sid 20 för föreslagen klassificering av produktionstyper). Denna klassificering gäller bland annat för summan av installerad effekt ≥ 1 MW och löpande aggregerad produktion per timme. I de fall man använder flera bränslen ska huvudbränslet styra hur man rapporterar.

Ytterligare ett tillkommande krav är att Energy Identification Codes (EIC) ska användas för identifiering. Sverige har idag inget Local Issuing Offices (LIO). Svenska Kraftnät återkommer med den information intressenter behöver i frågan.

Svenska Kraftnät återkommer om hur dessa uppgifter ska lämnas in i de fall uppgifterna saknas. Svenska Kraftnäts bedömning är att man främst saknar uppgifter om

anläggningars faktiska produktion samt att vi inte har ett fullständigt register över existerande produktionsenheter med en installerad produktionskapacitet ≥ 1 MW. Daniel el menar att denna information kanske kan fås från den lista som de balansansvariga lämnar in.

Det framfördes viss undran över vem som förväntas ha nytta av de uppgifter som transparensförordningen kräver rapportering av. Daniel Nordgren framförde att det är nätägaren, inte producenten, som ansvarar för mätningen. Carolina konstaterade att det enligt förordningen är producenten som är primärägare av informationen och därmed ansvarig.

Carolina summerade med att det finns några krav som kräver åtgärder, men att man i övrigt gör bedömningen att vi uppfyller förordningen och kommer att kunna publicera de uppgifter som krävs.

Torbjörn Forsberg framförde att det är drygt ett år kvar till att kraven ska vara uppfyllda, och ställde frågan om de som aktörer kan utgå ifrån att Svenska Kraftnät har initiativet att driva frågan vidare. Carolina svarade att man inväntar att förfarandemanualen ska beslutas och räknar med att kunna komma ut med mer information i början av nästa år.

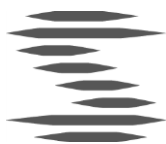
Se följande länk till den av ENTSO-E publicerade förfarandemanualen:

[ENTSO-E draft Manual of Procedures \(v1.8\) submitted for ACER opinion.](#)

3 Avräkningsfrågor

Erik Forsén föredrog det förslag på obalansindex som Svenska Kraftnät skickat ut för synpunkter, samt kommentarer som inkommit på detta (se bilaga 1). Erik poängterade att balansansvarsavtalets regler om balansering är oförändrade och att indexet ska användas för att tydligare påvisa vilka obalanser som behöver följas upp och utredas i dialog mellan Svenska Kraftnät och den balansansvarige. Målet med indexet är att det ska bidra till att minska obalanserna, som har ökat sedan införandet av en-prisavräkning på förbrukningsobalanser.

Det ställdes frågor om hur gränserna är satta, vad respektive färg innebär i praktiken mm. Det framfördes några synpunkter, bland annat att man till att börja med bör pub-

licera indelning i färg anonymt och kommunicera detaljer bilateralt med respektive aktör.

Tania Pinzon förtydligade att målet med indexet är att få en indikation på varje balansansvarigs obalanssituation, som sedan ska följas av en dialog med den balansansvarige om orsaken till obalanserna. Tania poängterade att indexet i sig inte innebär någon förändring av obalansreglerna, men välkomnade synpunkter och idéer när det gäller utvecklingen av balansansvarets regler i de processer där dessa diskuteras.

Erik nämnde att man siktar på att använda mätvärden efter korrektion, vilket innebär att de första indexvärdena skulle kunna vara klara i mars. Daniel Nordgren nämnde att det inte är de korrigerade värdena man som balansansvarig har påverkan på. Erik svarade att Svenska Kraftnät får titta på vilket värde som är bäst att använda. (Efter mötet har man beslutat att använda okorrigerade värden.)

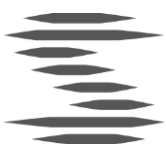
Erik sade sammanfattningsvis att Svenska Kraftnät kommer att skicka ut det slutliga obalansindexet till alla balansansvariga efter att det gjorts viss anpassning efter inkomna synpunkter. Obalansindexet kommer att tillämpas från den 1 januari 2014.

4 Information från Nord Pool Spot

Stig Åhman informerade om vad som händer i den europeiska harmoniseringen, bland annat att lanseringen av marknadskopplingen av NWE har flyttats fram från 26 november till den 4 februari (vilket Christina Simon informerar mer om i avsnitt 6). Stig berättade att arbetet med nätkoder inkluderar regler för krav på bankgarantier och att man från branschens sida arbetar för att få till ett permanent undantag från krav på att kräva bankgarantier.

5 Ändrade beredskapsregler

Peter Helsing från enheten Beredskap och Säkerhet informerade om de ändrade beredskapsreglerna och Svenska Kraftnäts nya föreskrifter som trädde i kraft den 1 september 2013 (se bilaga 1). Peter delade ut den nya föreskriften. En principiell förändring jämfört med tidigare lag är att även handelsföretagen nu omfattas av beredskaps-

krav. Elföretagen är skyldiga att genomföra risk- och säkerhetsanalyser i den egna verksamheten och ska på begäran kunna lämna uppgifter som underlag till Svenska Kraftnäts framtagande av den nationella risk- och sårbarhetsanalysen. Det är nytt att det nu finns stöd i lagen att kräva uppgifter från elföretagen.

Peter informerade om de olika vägarna till ett myndighetsbeslut om beredskapsåtgärd. Om elföretaget vidtar ändringar i elförsörjningen ska detta anmälas via en blankett till Svenska Kraftnät, som kan fatta ett myndighetsbeslut om att det ska vidtas en beredskapsåtgärd i anslutning till ändringen. Ett beslut från Svenska Kraftnät om beredskapsåtgärd kan också föranledas av att Svenska Kraftnät ser brister i elförsörjningen och meddelar det aktuella företaget att åtgärd ska vidtas. Ett tredje sätt är att företaget på eget initiativ ansöker om medel för att vidta beredskapsåtgärd. Alla dessa tre tillvägagångssätt innebär att Svenska Kraftnät fattar ett myndighetsbeslut och att åtgärder finansieras med beredskapsmedel.

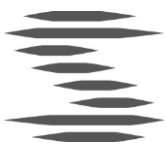
Föreskriften beskriver hur information ska lämnas till Svenska Kraftnät vid störningar i elförsörjningen som kan leda till svåra påfrestningar på samhället, samt information som ska lämnas vid uppförande av nya anläggningar eller förändringar i anläggningar.

Daniel frågade hur denna information sprids till hela elmarknaden. Peter svarade att Svenska Kraftnät har informerat på beredskapskonferensdagarna ”Kraftsamling” under hösten 2013. Under nästa år kommer Svenska Kraftnät att gå ut med riktad information till produktions- och handelsföretag.

6 Status i pågående Europaarbete

6.1 Balanskoden

Fredrik Wik från Marknadsdesign informerade om att balanskoden godkännts i ENTSO-E:s marknadskommitté den 18 november och att den ska upp på General Assembly den 3 december (bilaga 1). Koden lämnas troligen till ACER före 1 januari 2014. Fredrik visade en struktur för hur koden stegvis är tänkt att implementeras för att nå den slutliga målmodellen av en integrerad europeisk balansering. Harmoniseringen ska ske stegvis i så kallade koordinerade balansområden (CoBA). Varje TSO ska samarbeta med minst en annan TSO i en CoBA. Samarbetet ska omfatta utbyte av minst en standardprodukt eller Imbalance Netting.

Det har tagits fram 9 pilotprojekt inom ENTSO-E, varav ett är ett nordiskt projekt som ska titta på möjligheter att utöka utbytet med angränsande länder till den nordiska reglerkraftmarknaden. Elin Broström (som är Svenska Kraftnäts representant i det nordiska pilotprojektet) fyllde i att man genom projektet ser en potential för att den nordiska reglerkraftmarknaden ska kunna agera modell för övriga Europa.

Fredrik nämnde att tidplanen för implementering av balanskoden, vilken anges i Framework Guideline, anses ogenomförbar av ENTSO-E. ENTSO-E har i balanskoden lagt in en mer realistisk tidplan. Det är ännu oklart hur detta kommer att bemötas av ACER.

ENTSO-E ska inom ett år från ikraftträdandet ta fram ett förslag som definierar standardprodukterna. Troligen kommer dessa produkter att vara definierade som energi-produkter, jämfört med dagens nordiska produkt som är en effektprodukt (MW, ej tidssatta).

Fredrik berättade vidare att avräkningsperioden ska harmoniseras, och att denna troligen kommer att bli kortare än dagens timavräkning. Enligt balanskoden ska ENTSO-E lämna ett förslag på harmoniserad avräkningsperiod vilket ska baseras på en cost benefit analys. Oberoende av utfall ska avräkningsperioden inte vara längre än 30 minuter. Regelverket ger dock vissa möjligheter till undantag på nationell nivå.

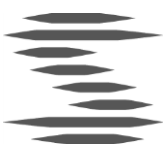
Torbjörn Forsberg lyfte frågan om huruvida balanskoden ger möjlighet att fortsätta med dagens produktion- och konsumtionsavräkning. Fredrik har efter mötet återkommit till Torbjörn med beskedet att det är möjligt.

6.2 Övriga marknadskoder och NWE-marknadskoppling

Christina Simón redogjorde för de två andra marknadskoderna som är under utveckling inom ENTSO-E (se bilaga 1).

Capacity Allocation Congestion Management (CACM)

Efter att vissa stötestenar har diskuterats mellan ENTSO-E, ACER och Kommissionen har nu Kommissionen lagt fram ett utkast till kod. Christina berättade att koden i sitt senaste utförande inte är färdig men lämnar öppet för både flow-based och den nuvarande nordiska kapacitetstilldelningsmodellen. När det gäller frågan om kollektivt beslutande inom ramen för koden (samt prejudicerande för övriga koder) föreslår kommissionen bestämmelser som innebär att om TSO:erna inte kommer fram till ett gemensamt beslut inom ENTSO-E så ska de fatta beslut med kvalificerad majoritet.

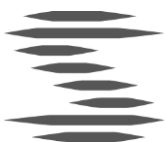
Detta för att undvika en situation där den inre marknaden försenas genom att inga beslut fattas. Kommissionen föreslår också att om två nationella tillsynsmyndigheter inte kan komma överens inom 2 månader så ska ACER ha möjlighet att avgöra frågan. Detta menade Christina är bekymmersamt eftersom det strider mot EU:s proportionalitets- och subsidiaritetsprinciper. Vidare saknas stöd i gällande EU-förordning 714/2009 att inom ramen för nätkoderna ändra på de systemansvarigas och tillsynsmyndigheternas beslutanderätt.

Ett annat område som väcker frågor är reglerna för styrning av börser som Kommissionen nu föreslår och som är helt nya jämfört med vad som diskuterats i tidigare trilogimöten. Kommissionen vill nu ha full konkurrens mellan elbörser i varje tidsfas och geografiskt område och för varje produkt. Bestämmelserna är dock inte tydliga i hur det ska gå till i praktiken eller hur tillsynsmyndigheternas utnämning av börserna ska gå till och efter vilka kriterier. Eventuellt finns det en möjlighet att fortsätta som idag. Svenska Kraftnät bistår Näringsdepartementet i förhandlingarna i beslutskommittén.

Forward Capacity Allocation (FCA)

Christina berättade att trilogimöten förs om denna kod och att det fortsatt finns ett antal vattendelare. Det gäller frågan om "firmness" – ACER vill att TSO:erna ska ge "full firmness", det vill säga full kompensation i förhållande till marknadspris ifall tilldelad kapacitet inte kan upprätthållas till exempel med anledning av sjökabelbrott. En annan omdiskuterad fråga är vilka som ska omfattas av koden och dess krav på att TSO:erna ska ställa ut FTR/PTR. ENTSO-E (och de nordiska nationella tillsynsmyndigheterna) stödjer undantaget från detta krav i kodens nuvarande utformning om det kan påvisas att det redan finns möjligheter för marknadsaktörerna att prissäkra sig på andra sätt som t ex genom cFD:er. Kommissionen ser gärna att alla gör lika och att det är TSO:erna som ska ha en roll här. Ett borttagande av undantagsregeln menar Christina skulle innebära ett steg tillbaka i utvecklingen. Möjligen kan en kompromiss bestå i att den analys som ligger till grund för ett undantag görs med tätare intervall än 5 år.

Christina svarade på en fråga som inkommit från Svensk Energi inför mötet, med önskemål om kommentar kring det faktum att Energinet.dk nyligen lanserat PTR. Christina berättade att Energinet.dk mycket riktigt lanserat PTR mot Tyskland och ansökt om att göra detsamma mellan västra och östra Danmark. Christina berättade att de vidtagit dessa åtgärder utan att konsultera övriga nordiska TSO:er innan, och konstaterade att det riskerar att försämra förutsättningarna för att i koden få behålla

det tidigare nämnda undantaget. Därmed riskeras den nordiska cfd-marknaden att påverkas negativt.

Magnus Torstensson ansåg att det vore olyckligt om det skall ställas krav på TSO:erna att ställa ut PTR men ser att TSO:erna har en roll att ställa ut cfd.

Mer information om nätkoderna finns på www.networkcodes.entsoe.eu.

Priskoppling North West Europe

Christina informerade om att sjösättningen av NWE:s priskopplingsprojekt för dagenföre-handeln har senarelagts på grund av att genomförda tester inte gett tillfredsställande resultat. Det nya preliminära datumet för genomförande är 4 februari. Beslut om fastställande av datum kommer att fattas före jul.

Spotpriserna kommer i och med priskopplingen att beräknas på i huvudsak samma sätt som tidigare. Skillnaden är att hela den nordvästra europeiska regionen kommer att beräkna priser med samma algoritm till skillnad från idag då volymkoppling görs efter det att de lokala prisberäkningarna har gjorts. Detta motverkar icke optimala flöden och icke utnyttjad såväl produktions- och överföringskapacitet och innebär ett bättre utnyttjande av de sammantagna resurserna och en ökad samhällsekonomisk nytta.

När det gäller intra-dag-handeln så pågår fortfarande upphandling av systemleverantör och starttidpunkt är ännu osäker men det finns förhoppningar om att det kan bli 2015.

7 Övriga frågor

7.1 Informationsspridning vid nätavbrott

Ulrika Formgren redogjorde för den fråga som inkommit från Martin Brink, DinEl, angående informationsspridning vid nätavbrott, särskilt ur den balansansvariges perspektiv (se bilaga 1). Ulrika gav en överblick över det regelverk som finns idag, och kunde konstatera att det idag inte finns någon skyldighet i lag eller annat regelverk för nätägaren att informera balansansvariga vars slutkunder drabbas av nätavbrott. Ulrika gav förslag på hur branschen skulle kunna gå tillväga för att åstadkomma branschgemensamma rutiner för detta.

7.2 Hantering av systemet Cesar

Mirela Mustafic gav information om de förändringar som genomförts i systemet Cesar under de senaste åren (se bilaga 1). I april 2013 slogs Cesar Elcertifikat och Cesar Ursprungsgarantier ihop till ett gemensamt system som därigenom gett ökad systemsäkerhet och förbättrad användarvänlighet för användarna av systemet. Systemet har också vidareutvecklats under hösten vilket förbättrat aktörernas hantering av systemet. I och med detta har även synpunkter lämnade av Stefan Braun tagits om hand.

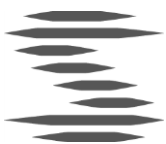
Mirela berättade om planerade förändringar under 2014 och att det pågår en första tillsyn av ursprungsmärkningen. Systemet kommer att anpassas efter behov upptäckta under tillsynen, genom input via myndighetsråd och eventuellt ett användarråd samt utskick av användarenkät för att få aktörernas syn på funktionalitet och genomförda respektive önskvärda förändringar.

7.3 Kapacitetsrapport

Per Wikström, chef för enheten Kraftsystemanalys, berättade om de rapporter över handelskapaciteter som Svenska Kraftnät publicerar sedan 6 månader tillbaka. Per frågade aktörerna om deras uppfattning om rapporteringen hittills. Magnus Torstensson menade att informationen har varit sparsam och att den inte tillfört något utöver det som publiceras i UMM. Per passade på att fråga vad marknaden önskar för typ av information och menade att informationen som ges i veckorapporterna inte får konkurrera med marknadsinformation på NPS-websida. En eventuellt utökad information ska inkludera information som finns tillgänglig på NPS-websida. Per nämnde att det i UMM för snittområdena finns en länk till ett dokument som förklarar orsaker till kapacitetsvariationer vid intakt nät. Därtill nämnde Per att Svenska Kraftnät också publicerar en veckoprognos på NPS websida. Den prognosen avser innevarande vecka plus en vecka framåt och anger ett snävare kapacitetsspann än det som anges i löpande UMM. Detta var för vissa ny kunskap och det konstaterades att det möjligen kan finnas en kompetensbrist i branschen. Det resonerades kring eventuellt behov av utbildning men det fattades inga beslut om några insatser.

8 Kommande möten

Följande mötesdatum gäller för 2014:

- Torsdag 13 februari kl 10.00-16.00 (observera senare sluttid), hos EON i Malmö inklusive besök på Öresundsverket
- Tisdag 20 maj kl 10.00
- Tisdag 23 september kl 10.00
- Tisdag 25 november kl 10.00.

Bilagor: Bilaga 1 – Information från Svenska Kraftnät (punkt 2, 3, 5, 6, 7)

